

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Haridus- ja Teadusministeeriumi 2017. aasta aruande kokkuvõte

*ülevaade Eesti elukestva õppe strateegia,
noortevaldkonna arengukava,
strateegia „Teadmistepõhine Eesti“,
eesti keele arengukava ja
arhiivindusprogrammi täitmisest*

Koostanud: Haridus- ja Teadusministeeriumi analüüsiosakond, tulemusvaldkondade aruannete aluseks on 2017. a programmide aruanded ja aasta-analüüs.

Viitamine: HTM (2018). Haridus- ja Teadusministeeriumi 2017. aasta aruande kokkuvõte. Tartu: HTM.

<https://www.hm.ee/et/tegevused/uuringud-ja-statistika-0>

Haridus- ja Teadusministeerium
Munga 18, Tartu 50088, Eesti
Tel: +3727350120
E-post: hm@hm.ee
<http://www.hm.ee/>

Haridus- ja Teadusministeerium on valitsusasutus, kelle peamiseks ülesandeks on tagada haridus-, teadus-, noorte- ja keelepoliitika sihipärane ja tõhus areng ning teadus- ja arendustegevuse kõrge tase ja konkurentsivõime.

Ministeeriumi **missioon on luua igale inimesele võimalused elukestvaks õppeks ja arenguks**. Kujundame haridus-, teadus-, noorte- ja keelepoliitikat, et Eestis oleks soodne keskkond teadmiste loomiseks, omandamiseks ja kasutamiseks ning inimesed saaksid ja tahaksid õppida kogu elu. **Meie eesmärk on**, et inimesed võtaksid vastutuse õppimise eest, oleksid loovad, ettevõtlikud ja uuele avatud ning panustaksid sidusa ja demokraatliku ühiskonna kujunemisse.

Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala panustab Vabariigi Valitsuse eesmärkide saavutamisse neljas tulemusvaldkonnas: **haridus, teadus, eesti keel ja eesti meel ning riigivalitsemine**. Vastutame järgmiste valdkondlike arengukavade täitmise eest:

Eesti elukestva õppe strateegia 2020
Teadmistepõhine Eesti 2014–2020
Noortevaldkonna arengukava 2014–2020
Eesti keele arengukava

Riigivalitsemise valdkonda panustame arhiivinduse tegevustega.

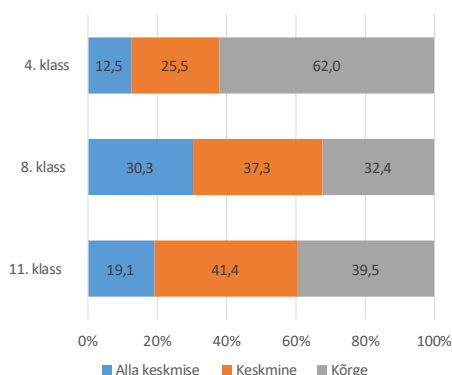
HARIDUS

Elukestva õppe strateegia
üldeesmärk:

kõigile Eesti inimestele on
loodud nende vajadustele ning
võimetele vastavad
õpivõimalused kogu elukaare
jooksul, et tagada neile
isiksusena väärika
eneseteostuse võimalused
ühiskonnas, töö- ja pereelus.

Rahulolu elukestva õppega on üks
strateegia võtmenäitajatest.
2017. a toimus
üldhariduskoolides, lasteaedades
ja kutsekoolides eri osapoolte
(õppijad, vanemad, õpetajad)
rahulolu esmakordne mõõtmine
võrreldaval viisil.

Õpilaste heaolu koolis 2017

Heaolu tase varieerub
kooliastmete lõikes ning on
kõrgeim noorimate hulgas, 8.
klassi õpilastest on iga kolmas alla
keskmise rahul.

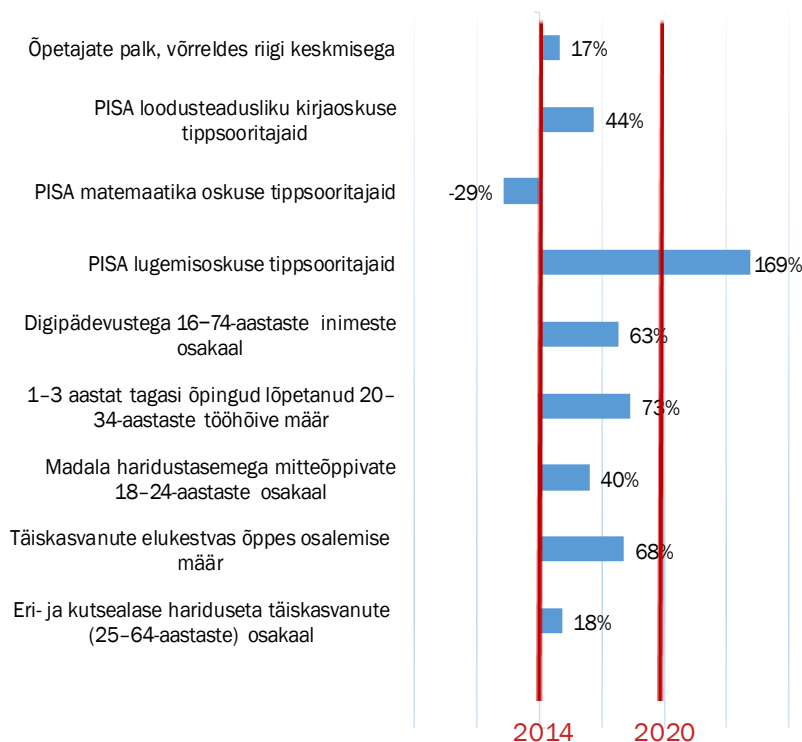
Õpilased, kes tunnevad end koolis
kiusatuna, on kooliga ka vähem
rahul. Võrreldes 2016. aastaga, on
end koolis kiusatuna tundvate
õpilaste osakaal langenud.

Üldhinnang

Elukestva õppe strateegia üldesmärgi mõõtmiseks on seatud **10 võtmenäitajat**. Vaadates strateegiaperioodi 2014–2020, siis 2017. aastal olime täpselt poolel teel, mis lihtsustatult tähendab, et ka sihtide suunas liikumisel võiks 50% teest olla läbitud. Loomulikult pole elu nii lihtne, paljud muutused, mille mõju nägime 2015.–2016. aastatel, olid algatatud juba enne strateegia kinnitamist ning mitmed strateegiaga kokku lepitud tegevussuunad alles hakkavad vilju kandma.

Siiski võib öelda, et **elukestva õppe strateegia kümnest võtmenäitajast oleme kaheksas liikunud seatud sihi suunas**, kusjuures ühe näitaja muutust ei saa veel seirata. Kuues on liikumine olnud oodatud mahus ehk ligi pool (vähemalt 40%) teest 2020 eesmärgini on täidetud.

Liikumine elukestva õppe strateegia sihtide suunas 2017. a seisuga (2014 - 2020 võrdluses)

Joonisel on kujutatud elukestva õppe strateegia võtmenäitajate suunas liikumist 2017. a või viimase mõõdetud aasta seisuga, võrreldes 2014. aastaga (0-tase), 2020. a tasemeks on arvestatud 100%.

Elukestva õppe strateegias on seatud **viis strateegilist eesmärki**:

1. Muutunud õpikäsitus:

3/7 – kolmes sihiks seatud indikaatoris seitsmest oleme võrreldes 2014. aastaga liikunud positiivses suunas: vähenenud on katkestamine üld- ja kutsehariduses. Samas on madalal tasemel oskustega õpilaste osakaal kasvanud ning kasvanud on ka katkestamine kõrghariduses

2. Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning koolijuhid:

1/3 – paranenud on konkurents õpetajakoolituse õppekohtadele, samas noorte ja meesõpetajate osakaal pole kasvanud

3. Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus:

1/4 – kasvanud on LTT lõpetanute osakaal kõrghariduses, oluliselt pole muutunud kutsehariduse valinute osakaal põhikooli järel ega keskhariduse tasemel õppurite jagunemine, üliõpilaste lühiajaline mobiilsus on veidi kasvanud kuid on ikka madal

4. Digipööre elukestvas õppes:

enamikku indikaatoreid ei saa kokkulepitud viisil mõõta

5. Võrdsed võimalused elukestvas õppes ja õppes osaluse kasv:

4/6 – kasvanud on osalus alushariduses ja kõrgharitute osakaal, paranenud on hariduskulutuste efektiivsuse ja pinnanäitajad, eesti keele kui teise keeles oskus põhikooli lõpus on jätkuvalt murekoht

Areng hea või väga hea:

- väheneb katkestamine nii kutsehariduses kui üldhariduses;
- **kutsehariduse lõpetanute hõive ja palk on kiirelt kasvanud**, mis näitab ka tegelikku tööturunõudlust erialaste oskustega spetsialistide järele;
- **loodus-, täppis- ja tehnikateaduste lõpetanute osakaal kõrghariduses kasvab**;
- tõusnud on nii välisüliõpilaste arv kui osakaal, eriti doktoriõppes, kus iga kolmas sisseastuja on välismaalane;
- **täiskasvanute osalus elukestvas õppes on viimasel kahel aastal teinud hüppe**, on heameel, et seejuures on kasv veidi kiirem madalama haridusega inimeste hulgas.
- gümnaasiumis tehtud üleminek eestikeelsele õppele, mis algas 2007. aastal ja mille esimesed täismahus läbinud õppijad lõpetasid 2014. aastal, on hakanud vilja kandma. Oluliselt on kasvanud hea või väga hea keeleoskusega gümnaasiumilõpetajate osakaal. Viimase kuue aastaga on reformi pooldajate osakaal teistest rahvustest elanike hulgas kasvanud 53%-lt 78%-le.

Vajab rohkem tähelepanu:

- kuigi laste osalus keelekümbeluses kasvab nii alushariduses kui põhikoolis, on jätkuvalt üheks suuremaks probleemiks **piisava eesti keele oskuse saavutamine põhikooli lõpuks**, viimasel aastal toimus siin tagasimineku;
- vaatamata kõrgele kohale PISA riikide pingereas ja teiste riikidega võrreldes suurepärasele tulemustele, on Eesti puhul siiski murettekitav **madalal tasemel oskustega õpilaste osakaalu kasv ning lõhe eesti- ja vene õppekeelega põhikoolide tulemustes**;
- madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste noorte osakaal on 10,8 ja see on viimastel aastatel püsunud muutumatuna;
- tuge vajavate õpilaste arv kasvab ja kuigi kasvab ka tugispetsialistide arv, siis on psühholooge ja eripedagooge vähem kui kolmandikes koolides, logopeede ja sotsiaalpedagooge on vähem kui pooltes koolides;
- viimasel aastal tegi väikese positiivse nihke õpetajakoolitusse sisseastujate konkursinäitaja, kuid **õpetajaameti atraktiivsus ning konkurentsivõimelise palga makskmine on jätkuvalt suur väljakutse**. Kasvanud pole sihiks seatud noorte õpetajate ja meesõpetajate osakaal;
- **õpilaste arvu piirkonniti ebavõrdsed muutused** panevad suured ootused koolivõrgu reformi jätkumisele. Põhikooliõpilaste arv on viimasel kümnendil kasvanud vaid Harjumaal ja Tartumaal, kõige enam on põhikooliõpilaste arv viimasel kümnendil vähenenud Hiiu-, Jõgeva-, Võru- ja Põlvamaal;
- eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25–64aastased) osakaal oli 2017. aastal 28,6% ning on püsunud sarnasel tasemel viimased 3–4 aastat.

Elukestva õppe strateegia peab oluliseks probleemiks, et teoreetiliselt omaksvõetud ja dokumentides kinnitatud õpikäsitus, **õppijate eri tüüpi andekuste väärtustamine ning erivajaduste märkamine ei ole muutunud õppeprotsessi lahutamatuks osaks.**

Ühiskonnas keskendutakse hariduse ja koolide kvaliteedi puhul liialt riigieksamite tulemustele. Samuti võiks liiga kõrget väljalangevust (eriti meessoos hulgas) kõikidel haridustasemetel ja -liikides leevendada individuaalsemad reaalse eluga seostatud ja probleemipõhisemad õppimisviisid.

Eesmärk on iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetava, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendava õpikäsituse rakendamine kõigil haridustasemetel ja -liikides.

Eesmärgi saavutamisse panustavad samaaegselt järgmised programmid: „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“, õppe- ja karjäärinõustamise programm, kutseharidusprogramm, kõrgharidusprogramm ja üldharidusprogramm.

Indikaatorid:

Madalal tasemel oskustega õpilaste osakaal:

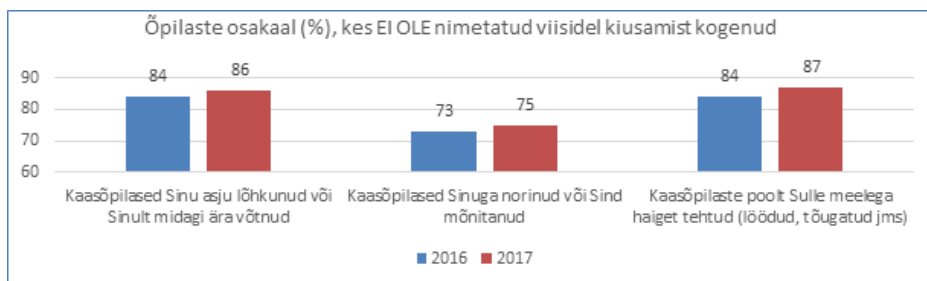
funktsionaalne lugemine – **10,7%**
matemaatiline kirjaoskus – **11,2%**
loodusteaduslik kirjaoskus – **8,7%**

Väljalangevus põhikoolist – **0,3%**
Väljalangevus gümnaasiumist – **0,8%**
Katkestajaid kutseõppes – **22,4%**
Katkestajaid kõrghariduses – **21,2%**

1. Muutunud õpikäsitus

Areng hea või väga hea:

- suurenes **haridusasutuste avatus ja valmisolek koostööks** – ühiskonna ja kogukonna ootusi teadvustatakse üha enam ning rakendatakse erinevaid meetmeid, et tagada õpilastele vaimselt ja füüsiliselt turvaline õpikeskkond;
- õpilaste heaolu ja õpikäsituse muutumine koolides on saanud palju tähelepanu ning **kiusamist kogenud õpilaste osakaal on hakanud vähenema.**

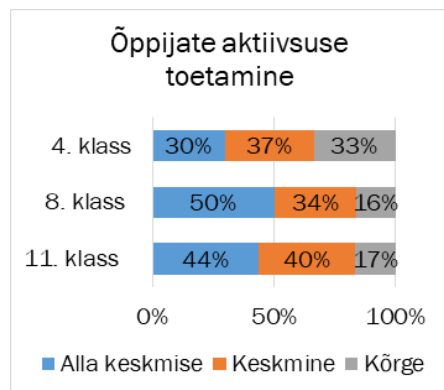

Allikas: üleriigiline rahuloluküsitlus, mis mõeldab õpilaste heaolu koolis ehk koolirõõmu ja sellega seonduvaid tegureid. Õpilastest on uuringu sihtgrupiks 4., 8. ja 11. klassi õpilased.

Vajab rohkem tähelepanu:

- **Probleem on eesti ja vene õppekeelega õpilaste õpitulemuste erinevuses** (PISA 2015 tulemustel). Eesti ja vene õppekeelega õpilaste loodusteadusliku soorituse erinevus, mis oli täheldatav PISA 2006, 2009 ja 2012 uuringutes, on muutumatu (erinevus 44 punkti). Vene õppekeelega poiste tulemus on loodusteadustes küll veidi tõusnud, ent tüdrukute tulemus hoopis langenud. Lugemise tulemused on eesti õppekeelega tüdrukutel ja poistel oluliselt paremad kui vene keeles õppivatel poistel ja tüdrukutel.
- Jätkuvalt eksisteerivad õpitulemuste erinevused ka linna ja maa ning erinevate maakondade õpilaste vahel. **Maal elavad poisid ja tüdrukud, olenemata õppekeelest, saavutasid keskmiselt oluliselt madalamaid tulemusi funktsionaalses lugemisoskuses** kui linnas elavad õpilased.
- **Õppetööst puudumine** on endiselt küllalt levinud põhikoolides ja veel rohkem gümnaasiumides;
- Kaasava hariduse põhimõtte rakendamisel on takistusteks **õpetajate liiga suur koormus, spetsiifilise oskusteabe puudus ja sellest tingitud suutmatus HEV õpilastele vajalikku tähelepanu pöörata.**
- Murettekitav on **tugispetsialistide teenuste ebaühtlane kättesaadavus**. Tuge vajavate õpilaste arv kasvab ja kuigi kasvab ka tugispetsialistide arv, siis oli psühholooge ja eripedagooge 2017/2018. õa vähem kui kolmandikus koolides, logopeede ja sotsiaalpedagooge on vähem kui pooltes koolides.

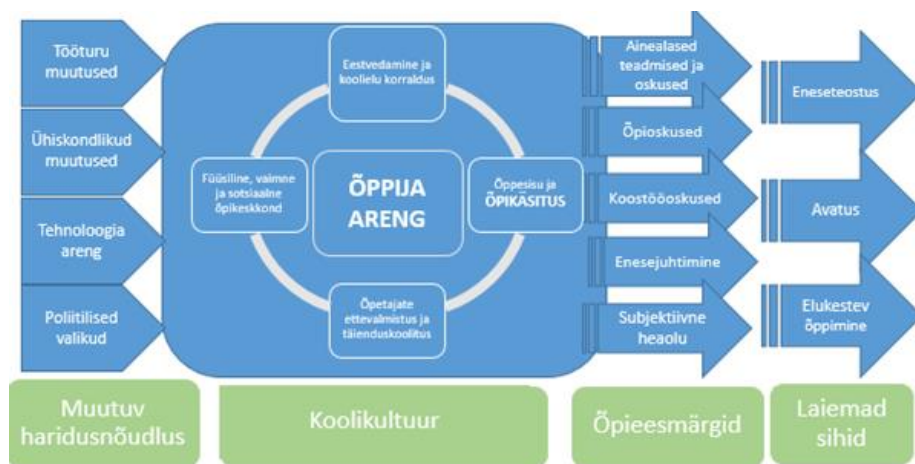
Õpilaste hinnang muutuva õpikäsituse ühele aspektile – õppijate aktiivsuse toetamisele.

Õpilaste hulgas hinnati seda, kui võrd nad tunnevad, et õpetusse kaasatakse neid aktiivselt ning kui võrd nad saavad arengut toetavat tagasisidet. **Kõigist koolielu aspektidest olid õpilased kõige kriitilisemad just aktiivsust toetava õpetamise osas.** Ligi pooled 8. ja 11. klassi õpilastest hindasid seda alla keskmise ja vaid 16–17% panid hindeks „5“ ehk hindasid õppijate aktiivsuse toetamist kõrgeks.

2017. a töötasid HTM ning Tallinna ja Tartu ülikoolid koostöös välja **õpikäsituse muutumise raamistiku**, mille eesmärk on pakkuda taustsüsteemi ja tuge õpikäsituse rakendajatele, ennekõike haridusasutustele ja nende partneritele, et aidata mõista suurt pilti, kuhu nende erinevad tegevused asetuvad.

2017. aastal esmakordselt katsetati ühe elukestva õppe strateegia peamise sihi sisulist mõõtmist nii lasteaedades, üldhariduskoolides kui kutsekoolides, sh ka erinevate õpikäsituse muutumise aspektide mõõtmist. Õpilaste puhul hinnati seda, kui võrd nad tunnevad, et õpetusse kaasatakse neid aktiivselt ning kui võrd nad saavad arengut toetavat tagasisidet. Õpetajate puhul hinnati koostöös õpetamist, õppetöö mitmekesistamist ja õppijate aktiivsuse toetamist. **Kõigist koolielu aspektidest olid õpilased kõige kriitilisemad just aktiivsust toetava õpetamise osas.** 2018. a on kavas õpikäsituse muutumise mõõtmist koostöös ülikoolidega edasi arendada.

Raamistik on kättesaadav: www.hm.ee/opikasisitus

2017. a olulisemad tegevused ja otsused:

- Õpetajad osalesid täienduskoolitustel ligi 4 000 korral ja koolijuhid koolitasid end umbes 1 000 korral;
- Perioodil 2014–2017 on õppenõustamis- ja karjääriteenuseid saanud kokku ligi 90 000 last või noort (2017. aastaga lisandus 34 000). Aastas saab põhikooli kolmandas astmes individuaalseid karjääriteenuseid umbes 16 tuhat ehk üle 40% selle kooliastme õpilastest ja see arv on aasta-aastalt kasvanud. Oodatust rohkem on karjääriteemadel nõustatud varakult haridussüsteemist lahkunud mitteõppivaid noori – 2018. aastaks planeeritud 550 asemel on nõustamisjuhtumeid 2017. a lõpuks juba üle kahe tuhande;
- Kinnitati kiusamisvaba haridustee kontseptsioon, 2017. a prioriteediks on programmi laienemine venekeelsetesse haridusasutustesse;
- 2018. a jõustus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatus, mille eesmärk on pakkuda õpilastele vajalikku tuge ja luua paremad võimalused võimetekohase hariduse omandamiseks;
- Omavalitsustele ja eraüldhariduskoolide pidajatele antakse 2018. a juurde 6 miljonit eurot tugispetsialistide teenuse kättesaadavuse tagamiseks;
- Alates 2018. aastast saavad tugispetsialistid taotleda lähtetoetust;
- Kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse Inõu väljatöötamiskavatsuses seati eesmärgiks individualiseerituma õppekorralduse tagamine.

Ühiskonnas ja õpilaste arvus toimunud ja toimuvad muudatused ei jäta puudutamata ka õpetajaid, õppejõude ega haridusasutuste juhte. Arutelude fookuses on õpetajakutse, õpetajate ja koolijuhtide professionaalse arengu võimalused, vääriline töötasu ning õpetaja ja koolijuhi ametikoha väärtustamine.

Elukestva õppe strateegia toob selle valdkonna olulisemate probleemidena välja õpetaja elukutse vähese atraktiivsuse, mille tõttu on üldhariduskoolis vähe noori ja meesõpetajaid, konkurss õpetajakoolituse õppekavadele on väike ning õpetajaks õppinud ei lähe kooli tööle.

Eesmärk on viia õpetaja/õppejõu ja koolijuhi töö hindamine ja tasustamine vastavusse nendele ametikohtadele esitatavate nõuete ja töö tulemuslikkusega.

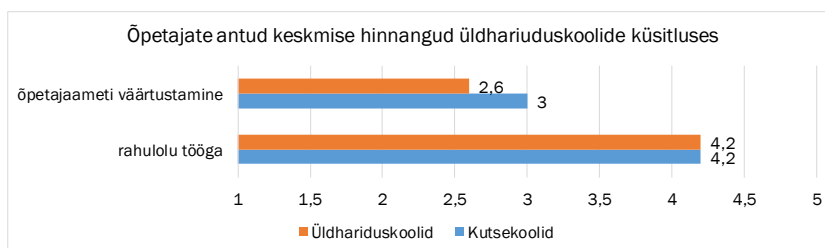
Õpetaja ja haridusasutuse juhi ameti atraktiivsuse suurendamise eeltingimuseks on **väärikas palk**. Riigi eesmärk on viia õpetajate keskmine palk 120 protsendini Eesti keskmisest ehk võrdseks kõrgharidusega spetsialisti keskmise palgaga.

Eesmärki saavutatakse programmi „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“ kaudu.

2. Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning koolijuhid

Areng hea või väga hea:

- **Õpetajate palk on viimase viie aastaga kasvanud ligi 60%:** kui 2012. aastal oli munitsipaalkoolide õpetajate keskmine brutokuupalk veidi üle 800 euro, siis 2017. aastal oli see 1281 eurot ja moodustas 105% sama aasta Eesti keskmisest palgast.
- 2017. a kaasati üldhariduskoolide rahuloluküsitlusse esmakordselt ka õpetajad. **Õpetajate rahulolu tööga on üldiselt kõrge.**
- **Konkurss ülikoolides õpetajakoolituse kohtadele ehk seega ka õpetajaameti atraktiivsus on veidi tõusnud.** 2016. a oli 0,9 (võrreldes kõigi õppekavade keskmisega - 1) ja 2017. a üks ehk keskmine. Konkurss kasvas nii koolieelsete lasteasutuste õpetajakoolituse õppekavadel, kui ka üldhariduse ja kutsehariduse õpetajakoolituse õppekavadel. Ametit alustavate või kooli naasvate õpetajate arv oli eelmisel aastal 1568, mis on ca 100 võrra enam kui aasta varem.
- **Kutsehariduses** on viimase kümne aastaga õpetaja ametikohtade arv kahanenud ligi 30% võrra, õpilaste arv on samal ajal vähenenud kolm korda vähem, mis tähendab oluliselt efektiivsemat tööd: **õpilaste ja õpetajate ametikohtade suhtarv, mis 10 a tagasi oli 14, on nüüd ligi 18.**

Vajab rohkem tähelepanu:

- **Õpetajate palkades torkavad silma suured erinevused – kõige enam see, et alushariduses on palgad oluliselt madalamad** (2017. a esialgsel andmetel alushariduse keskmine 936 eurot) aga ka see, et Tartumaal ja Harjumaal on palgad märkimisväärselt kõrgemad kui mujal.
- Probleemiks on kõrghariduse rahastamine, mis vaatamata kõrgharidusreformi järgsele riigi osaluse suurendamisele **ei võimalda hoida õppejõudude palku konkurentsivõimelisena.**
- **Osalise koormusega** töötab 2017/2018. õa keskmiselt kokku 35% õpetajatest, üldhariduskoolides 42%, kutseõppeasutustes 59% ning koolieelsetes lasteasutustes 17% õpetajatest.
- **Jätakuvalt on probleemiks noorte õpetajate ning meesõpetajate väike osakaal:** üldhariduses on 2017/2018. õa noori õpetajaid 1581 ehk 10,6%. Lasteaegades on noorte õpetajate osakaal vähenenud, võrreldes eelmise aastaga 15,3-lt 13,8%-le. Kutseõppeasutustes on noorte õpetajate osakaal möödunud 10 aastal olnud 8% ja 10% vahel: käesoleval 2017/2018. õa on kutseõppeasutustes 178 noort õpetajat ehk 8,6% kõigist kutseõppeasutuste õpetajatest.

2017. a olulisemad tegevused ja otsused:

- 2018. a on arvestuslik õpetajate keskmine palk 8% kõrgem riigi keskmisest palgast;
- Alustati õpetajaameti mainekuvandit tõstvate algatustega;
- Haridusasutuse juhi kompetentsimudeli kasutuselevõtt: ülikoolid on uuendanud haridusjuhtidele mõeldud magistriõppe õppekavad kompetentsimudeli alusel.

Indikaatorid:

30-aastaste ja nooremate õpetajate osakaal - **10,6%**

konkurss õpetajakoolituse õppekohtadele - **1**

õpetajate sooline struktuur naised/ mehed - **85,8/14,2**

Ühiskonna jätkusuutlikuks toimimiseks on oluline, et iga inimene oleks tööturul rakendatud oma võimete kohaselt ning suudaks tööturul toimuvatele muutustele kiiresti ja paindlikult reageerida. Elukestva õppe strateegia järgi on selle valdkonna olulisemaid probleeme liiga suured erinevused elukestva õppe raames pakutava ja tööturul vajaliku vahel. Õppeasutused ja töömaailm ei tee elukestva õppe süsteemi arendamiseks aktiivset koostööd, info tööturu ja majanduse arengute kohta pole süsteemne ning karjäärinõustamisteenused on ebaühtlase kvaliteedi ja kättesaadavusega; tööturu jaoks ei valmistata ette piisaval arvul sobilikku kvalifikatsiooniga oskustöötajaid.

Eesmärk on luua kvaliteetsed, paindlikud ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestatavad õppimisvõimalused ja karjääriteenused, et suurendada erialase kvalifikatsiooniga inimeste arvu erinevates vanuserühmades ja regioonides.

Eesmärgi saavutamisse panustavad samaaegselt järgmised programmid:

Üldharidusprogramm, koolivõrgu programm, õppe- ja karjäärinõustamise programm, tööturu ja õppe tihedama seostamise programm ja kutseharidusprogramm.

Indikaatorid:

LTT erialade lõpetajate osakaal kõrghariduses – **28,9%**

Kutsehariduse statsionaarses õppes õpinguid jätkavate põhikoolilõpetajate määr – **25,2%**

Keskkariduse tasemel õppurite jagunemine (%) üldkeskkariduse ja kutsekeskkariduse vahel – **71,5/28,5**

Üliõpilaste lühiajaline mobiilsusränne – **2,2%**

3. Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus

Areng hea või väga hea:

- **Lõpetanute hõive paraneb.** Edukus tööturul andmed (registriandmed) näitavad, et lõpetanute töötus lõpetamisyärgsel aastal on vahemikus 2010–2016 kaks korda vähenenud. Kutse- ja kõrgkoolide vilistlased hindavad oma konkurentsivõimet tööturul üldiselt heaks.
- Kutsehariduses **töökohapõhises õppevormis õppijate arv kasvab.**
- Viimaste aastate positiivne trend on täiskasvanute (25+ vanuses) osaluse kiire kasv kutseõppes: 2017. aastal oli neid juba 37% – 8866 õppijat (5a tagasi 2012. a 23% – 6101 õppijat).
- **Kutsekoolide lõpetanute palgakasv, mis on kiirem kui kõrghariduses, näitab tööturunõudluse kasvu oskustöötajate järele.**
- Eesti üliõpilaste lühiajaline õpiränne on võrreldes sihiks seatud 10%-ga madal (2017 – 2,2%), kuid viimastel aastatel stabiilselt kasvanud. Viimase viie aastaga on välisüliõpilaste arv rohkem kui kahekordistunud (2012/2013 – 1876 välisüliõpilast, 2017/2018 – 4394). Välisüliõpilased moodustavad juba 9,5% kõigist üliõpilastest.
- **Loodus- ja täppisteaduste, tehnika, tootmise ja ehituse (LTT) erialade lõpetanute osakaal kõrghariduses on viimastel aastatel kasvanud ja oli 2017. a 28,9%, mis on ka 2020. aastaks seatud eesmärk (29%).** LTT valdkondade vahel on aga suured erinevused nõudluses ja pakkumises. IKT valdkonnas on nii suur nõudlus kui ka kasvav üliõpilaste ja lõpetanute osakaal. Looduse valdkonna mitmes suunas on aga nõudlus, sh palgad pigem madalad ning paljud lõpetanud jätkavad õpinguid ega suundu tööturule.

Vajab rohkem tähelepanu:

- Kui vaadata pikemat perspektiivi, **siis on 10 a peale lõpetamist kas välismaal või muus mõttes Eesti tööturu jaoks kadunud koguni 17%, sh 22% kutsehariduse ja 14% kõrghariduse lõpetanutest.** Erialati on kutsehariduse lõpetanutest „kadunud“ kõige enam (31%) ehituse valdkonnas, kõrghariduses bioloogias ja sellega seotud teadustes ning keeltes ja kunstides.
- Noorte hulgas ei ole suudetud kutseõppe populaarsust kasvatada. **Põhikoolilõpetajate jagunemine kutse- ja üldkeskkariduse vahel pole viimasel kümnel aastal muutunud.** EHIS andmed näitavad, et 3 aastaga peale põhikooli lõppu jõuab kutseharidusse siiski oluliselt enam noori – 37%.
- Lisaks erialastele oskustele on tööturul samavõrra tähtsad lõpetanute üldised oskused, sh ennekõike keelteoskus. **Nii eesti kui võõrkeelte oskuse nõrgem tase jätab vene koduse keelega noored täna tööturul kehvemasse olukorda.** Keeleõpe vajab jätkuvalt tähelepanu.
- 2017. aastal läbiviidud kõrghariduse vilistlasuuring näitas, et vilistlased on rahulolematud praktika- ja juhendamise korraldusega. Samuti vajaksid **välisüliõpilaste arvates parandamist kõrgkoolide pakutavad nõustamis- ja infoteenused.** Tööturule siirdumise osas näevad välisüliõpilased peamise takistusena vähest eesti keele oskust (v.a infotehnoloogia valdkonnas).

OSKA analüüsib Eesti majanduse arenguks vajalike oskuste ja tööjõu vajadust lähema 10 aasta jooksul.

Kogu majandus on jagatud kahekümne neljaks OSKA valdkonnaks. Igal aastal analüüsitakse ja tehakse ettepanekuid tööturu vajaduste ja koolituspakkumise paremaks ühitamiseks viies-kuues OSKA valdkonnas.

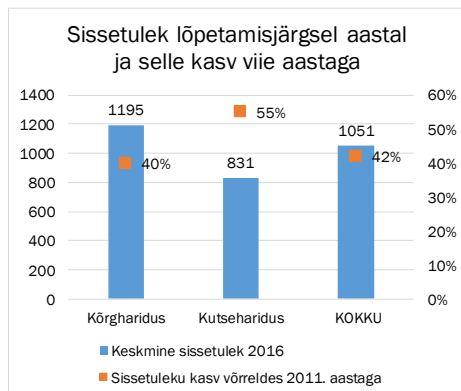
2016-2017 valdkondlikud uuringud:

- arvestusala
- IKT
- metalli- ja masinatööstus
- metsandus ja puidutööstus
- sotsiaaltöö
- ehitus
- energeetika ja kaevandamine
- keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus
- põllumajandus ja toiduainetööstus
- tervishoid
- transport, logistika mootorsõidukite remont ja hooldus

2017. aastal lisandus uue OSKA tegevusena valdkondlikes uuringutes tehtud ettepanekute rakendumise seire.

2018. aastal valmib visuaalne keskkond uuringute tulemuste ja ettepanekute tutvustamiseks.

Kutsekoolide lõpetanute palgakasv näitab tööturunõudluse kasvu oskustöötajate järele.

2017. a olulisemad tegevused ja otsused:

- Laiendati **töökohapõhise õppe võimalusi**. 2017. aasta lõpu seisuga on töökohapõhises õppes tööturu ja õppe tihedama seostamise programmi toel osalenud 2631 õppijat (eesmärk 2020. aastaks 7200) ja 377 ettevõtet, aastaga lisandus üle 1250 õppija. Töökohapõhised õppurid moodustavad kõikidest kutsehariduse õppuritest juba 7% (2016. a 5,5%) ja seda liiki õpet pakub kolmveerand kutseõppeasutustest.
- 2017. aastal valmisid täiendavad OSKA raportid tööjõuvajaduste prognoosidega kuues valdkonnas ning lisaks uuringuaruanne „Eesti tööturg täna ja homme“, mis annab tervikvaate lähituleviku hõive muutustest nii üldiselt kui majandussektorite kaupa. **Kokku on nüüdseks valdkonnauuringutega kaetud ligi 50% Eesti tööturust.**
- Ettevõtlusprogrammi tulemusel on kasvanud koolide valmisolek ettevõtlust õpetada – **juba 300 kooli üle Eesti on kaasatud ettevõtlusõppe programmi.**
- Alustatud **eelkutseõppe piloteerimist**. Eelkutseõpe (nõ valikuaasta) on kutseõppeasutuste juures toimuv kuni üheksa kuud kestev õpe, mille ülesandeks on praktilise erialaõppe kaudu kujundada esmane valmisolek kas tasemeõppesse või tööturule sisenemiseks.
- Alates 1. jaanuarist 2018 jõustus **uus kutsehariduse rahastamismudel**, mis tagab koolidele stabiilse rahastuse pikemaks perioodiks kui üks eelarveaasta. Tegevuskulude eelarve suurenes 3,25 miljoni euro võrra, millest peamine osa on tugiteenuste rahastamine.
- Alates 2017. a on **kõrghariduses rakendatud tulemuspõhist rahastamismudelit**. Rahastamisel arvesse minevad tulemusnäitajad on valitud lähtuvalt strateegilistest eesmärkidest. Kaks esimest aastat näitavad õppeasutuste tulemuste paranemist enamiku näitajate osas (nominaalajaga lõpetanute osakaal, vastutusvaldkondadesse vastuvõetud üliõpilaste osakaal, välisüliõpilaste osakaal, mobiilsuses osalenud üliõpilaste osakaal).
- 2017. a kinnitati mobiilsusstipendiumi programmi **„Kristjan Jaagu programm“ tingimused perioodiks 2017-2021**. Kristjan Jaagu programm pakub üliõpilastele ja noorteadlastele mobiilsusstipendiume välismaal õppimiseks ja töötamiseks.

Hinnanguline tööealisesse vanusegruppi (20-64-aastased) sisenevate noorte ning väljuvate vanemaealiste arv perioodil 2017-2025.

Allikas: Statistikaamet. Joonis: OSKA uuring „Eesti tööturg täna ja homme (2017)“

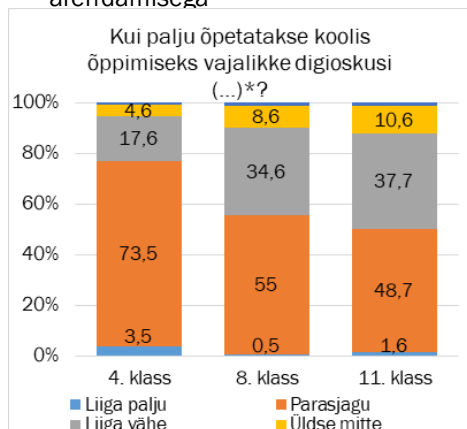
Väljakutse, kuidas säilitada senine hõivatute arv, on küllaltki suur, kuna **kaheksa aasta jooksul jõuab tööikka 43 000 noort vähem, võrreldes sellega, kui palju sealt vanemaealisi väljub**. Kuna tööturule sisenevate noorte arv väheneb, peab hõive taseme säilitamiseks vähenema töötute arv või tuleb rohkem kaasata tööturult eemal olevaid inimesi (vanemad inimesed, tervislikel põhjustel vm põhjustel mittetöötavad) ning luua neile töötamiseks vajalikud tingimused (osaline tööaeg, kaugtöö, töökoha kohandamine jne). (OSKA uuring „Eesti tööturg täna ja homme 2017“)

Elukestva õppe strateegia toob selle valdkonna olulisemate probleemidena välja asjaolu, et pea kolmandikul Eesti tööealisest elanikkonnast puuduvad minimaalsed digioskused ning tööks vajalikud IKT oskused on ebapiisavad; lisaks on õppijate ligipääs digitaristule ja digitaalne õppevara puudulik ja ebaühtlane.

Eesmärk on rakendada õppimisel ja õpetamisel kaasaegset digitehnoloogiat otstarbekamalt ja tulemuslikumalt, parandada kogu elanikkonna digioskusi ning tagada ligipääs uue põlvkonna digitaristule.

Digipöörde eesmärgi elluviimiseks on ellu kutsutud digipöörde programm.

Õpilaste rahulolu digioskuste arendamisega

Märkus: *Digioskuste kohta küsiti eri klassides veidi erinevalt: 4. klassis - internetis info otsimine ja suhtlemine, salvestamine jms, 8. klassis - info leidmine ja kriitiline hindamine, riskid ja turvalisus, e-teenuste kasutamine jms; 11. klassis - veebilehe või video loomine, turvalisus, autoriõigused, andmeanalüüs jms?

Digioskuste arendamise piisavusega pole rahul ligi pooled 11. klassi õpilastest ja 43% 8. klassi õpilastest. 4. klasside õpilaste arvamus on siin pigem positiivne. **Vaid väga üksikud õpilased arvavad, et arvuteid kasutatakse liiga palju või digioskusi õpetatakse liiga palju.**

4. Digipööre elukestvas õppes

Areng hea või väga hea:

- 82% õpilastest hindavad oma oskuste taset (nt seadmete kasutamine, infootsing internetis ja info analüüs, digimaterjalide loomine) üle keskmise. Enesehinnanguline digioskuste tase on 2016 vs 2017. a 2 protsendipunkti võrra kasvanud;
- Õpilaste ligipääs nii kodudes kui koolides arvutitele on paranenud, kolmandik lastest kasutab koolitöös nutiseadmeid. Praktiliselt kõigis lastega peredes on kodus internetiühendus. Lisaks on koolides tänu põhikooli toetusmeetmele paranenud valmisolek e-hindamiseks.
- IKT huviringide ja IT-d õppetegevusse lõimivate lasteadeade osakaal on kasvanud 2017. aastal 40%ni.
- Nende 16-74-aastaste Eesti elanike osakaal, kel on vähemalt madalad digipädevused kasvab. Kui 2012. aastal oli neid 65%, siis viis aastat hiljem, 2017. aastal 88%. Seega on nende inimeste osakaal, kel pole üldse digipädevusi, kahanenud 35%-lt 12%-le.
- IKT erialade lõpetajate arv on viimase 5 aastaga kasvanud 1,5 kordseks, sama kiiresti on kasvanud IKT magistrantide arv. Mõlemad arengud järgivad OSKA soovitusi.

Vajab rohkem tähelepanu:

- 30-40% noortest pole rahul sellega, kui palju kasutatakse arvuteid vm digivahendeid õppimisel, rohkem tahaks neid kasutada just 8. klasside õpilased. **Digioskuste arendamise piisavusega pole rahul ligi pooled 11. klassi õpilastest ja 43% 8. klassi õpilastest.**
- Digioskuste õpetamise korraldus Eesti üldhariduskoolides on ebaühtlane: viiendik koolidest alustab digioskuste õpetamist eraldiseisva aiena juba I kooliastmes, umbes pooltes koolides õpetatakse digioskusi eraldi aiena ka II ja III kooliastmes. (Riigikontrolli märgukiri, 2017)
- Õpetajate digioskuste taseme kohta Eestis terviklikke andmeid ei ole, kaudselt saame väita, et õpetajate vajadus digioskusi arendatavate koolituste järele on endiselt suur.
- Uuendusliku õppevara ja e-hindamise arendustööde hanked pole läinud nii hästi kui loodetud, turul on ebapiisavalt kompetentsi.

2017. a olulisemad tegevused ja otsused:

- 2017. a alustati üldhariduses gümnaasiumi digiõppematerjalide loomist neljas valdkonnas (matemaatika, sotsiaal-, loodus- ja kunstivaldkond).
- Arendati eesti keele õppe veebiplatvormi, alustati eesti-vene-eesti veebisõnastiku väljatöötamist. Töötati välja tunnikavad IT lõimimiseks erinevatesse õppeainetesse/-teemadesse.
- Kaardistati ja hinnati kutsehariduse simulaatorite vajadus, toimusid hanked simulaatorite tellimiseks, viidi läbi hanked õppevara soetamiseks.
- Valmisid digipädevuse tasemetööd ning loodusainete valdkonna e-tasemetööd kõikidele kooliastmetele.
- Klass+ ühiskasutuse tegevuses sai 2017. a avatud taotlusvoorstust toetust 12 projekti, kokku 54 kooli.

Eesti riik peab tagama kõikidele inimestele võrdsed võimalused saada võimete kohast kvaliteetset haridust. Samas on rida sotsiaalseid, keelelisi ja soolisi, aga ka majanduslikke ja piirkondlikke takistusi, mis neid võimalusi piiravad. Endiselt on probleemiks võrdsete haridusvõimaluste tagamine erivajadustega lastele ja noortele. Eesti haridusvaldkonna rahastamise osakaal avaliku sektori eelarvest on võrreldav edukate riikidega. Et saavutada elukestvas õppes osaluse kasv, peaks rahastamine senisest rohkem arvestama sihtrühmade võimaluste, vajaduste ja eripäradega.

Eesmärk: kõigile on loodud võrdsed võimalused elukestvas õppeks.

Eesmärgi saavutamisse panustavad samaaegselt järgmised programmid:

Üldharidusprogramm, koolivõrgu programm, õppe- ja karjäärinõustamise programm, kõrgharidusprogramm ja kutseharidusprogramm.

Indikaatorid:

4-aastaste kuni kooliealiste laste osakaal alushariduses, sh põhikoolis õppivad 6-aastased – **91,7%**

Nende vene õppekeeleaga põhikooli lõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt tasemel B1 – **57%**

Nende eesti keelest erineva emakeeleaga põhikooli lõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt vähemalt tasemel B1 – **65%**

Kolmanda haridustasemega 30–34-aastaste osakaal earühmas – **48,4%**

Tööjõukulude osakaal valitsussektori üldhariduskuludest – **58,9%**

Haridusvaldkonna pinnakasutuse optimeerimine – **3,4 milj**

5. Võrdsed võimalused elukestvas õppeks ja õppes osaluse kasv

Areng hea või väga hea:

- Alushariduses osaleb Eurostati andmetel Eestis üle 90% 4–6-aastastest lastest, mis on veidi madalam tase kui EL keskmine. EHIS andmete põhjal on näha, et **osalus alushariduses on viimase 5 a jooksul 1-2 protsendipunkti võrra kasvanud ning võime loota, et aastaks 2020 indikaatori sihttase saavutatakse.**
- Võrreldes 2012. aastaga, on **kasvanud kolmanda haridustasemega (kõrgharidus) 30–34-aastaste osakaal** – nad moodustavad 2017. aastal 48,4% (2012 – 39,5%) vanuserühmast.
- 10 aastat tagasi alanud üleminek eestikeelsele aineõppele näitab selgeid positiivseid tulemusi, paranenud on ka hoiakud selle suhtes. **Suur osa eestimaalasi toetab varast eesti keeles õpet ja mitmekultuurilist klassiruumi.**
- Koolieelsetes lasteasutustes keelekümbelusena eesti õppekeeles õppivate laste osakaal kasvab, mis toetab põhikooli lõpuks õpilaste eesti keele oskusele seatud eesmärgi täitmist.
- Gümnaasiumiastmega koolide arv on kahanenud 164ni, 2013. aastal oli neid veel üle 200. Eesmärk jõuda 100 koolini.

Vajab rohkem tähelepanu:

- Eesti keelest erineva emakeeleaga põhikooli lõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt vähemalt tasemel B1, kukkus viimasel aastal 3 protsendipunkti võrra**, mis muudab niigi raskesti saavutatava sihi (2020. a 90% B1 tasemel) ebareaalseks.
- Kui kutsekeskhariduses on katkestamine vähenenud, siis teistes õppeliikides on see veidi kasvanud, mis viitab eelkõige sellele, et **täiskasvanud õppijad vajavad õpingute lõpetamiseks rohkem tuge nii koolist kui ka tööandjalt ja oma pereliikmetelt.**
- Probleemiks on jätkuvalt erinevad erivajadustega õpilastega seonduvad teemad, sh info liikumine õpilase erivajaduse või õigusrikkumise kohta, nõustamine keeruliste juhtumite puhul (depressioon, sõltuvushäired).

2017. a olulisemad tegevused ja otsused:

- 2018. aastal suurendatakse koolilõuna toetust 78 eurosendilt ühe euronile õpilase kohta päevas. See loob senisest paremad võimalused tervisliku koolilõuna pakumiseks.
- On valminud ja töötavad 12 riigigümnaasiumi (kokku kavandatud 24); neli kooli on käivitamisel ning kokkulepetega on kaetud 19 riigigümnaasiumi rajamine. Korrastumas on ka piirkonniti koolivõrk.
- 2017. aastal kinnitati põhikooliinvesteeringute 1. vooru tulemusel 22 toetust saavat projekti, millega kaasajastatakse üle 60 000 ruutmeetri koolipinda ning haridustaristu väheneb vähemalt 62 000 ruutmeetri võrra.
- Kõikides ülikoolidega sõlmitud halduslepingutes aastateks 2016–2018 on seatud ühised eesmärgid kolmes valdkonnas: kõrgharidustaseme õppe läbiviimine ja kvaliteet, õppe tõhus korraldus ja seos ühiskonnaga; vastutusvaldkondade arendamine. Ülikoolid peavad toetama üliõpilasi, et õppimine oleks tulemuslik ja katkestamist oleks vähem.
- Madala haridustasemega täiskasvanute tagasitoomiseks tasemeharidusse ja õppes osalemise toetamiseks said toetust 16 täiskasvanute gümnaasiumide projekti. Tegevuse raames toetatud isikute arv (2969) on juba mitmekordselt ületanud 2018. a sihttaseme (900 tegevuses osalenut).

NOORTEVALDKOND

Noortevaldkonna arengukava üldeesmärk:

noorel on avarad võimalused arenguks ja eneseteostuseks, mis toetab sidusa ja loova ühiskonna kujunemist.

Arengukavas on seatud **neli strateegilist eesmärki**:

1. noorel on rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avamiseks:

Noorte kaasatus noorsootöös on võrreldes 2014. aastaga kasvanud 49%-lt 54%-le.

2. noorel on väiksem risk olla tõrjutud:

Nii huvikooli kui ka noortekeskuse teenus on noortele kättesaadavam kui 2014. aastal.

3. noore osalus otsustes on rohkem toetatud :

Organiseeritud osalusvõimaluste arv on võrreldes 2014. aastaga vähenenud.

4. noortevaldkonna toimimine on mõjusam:

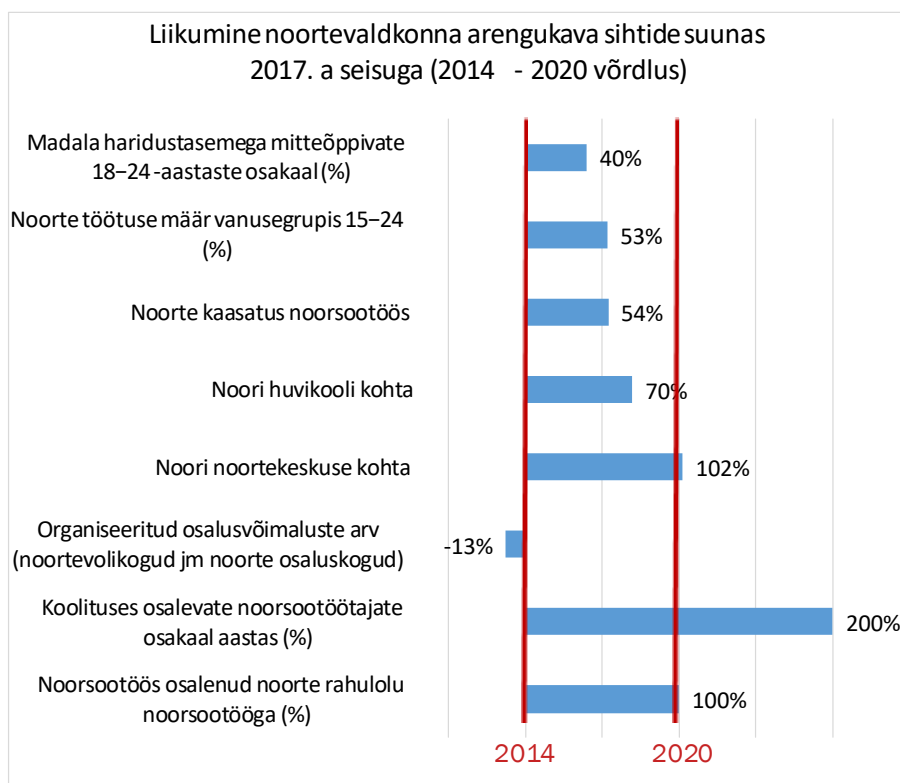

Noorte rahulolu noorsootöoga on kõrge – 86%; noorsootöötajate osalus koolitustel on kahekordistunud 10%-lt 2014. a 20%-le 2017.a.

Üldhinnang

Noortevaldkonna arengukava tulemuslikkuse mõõtmiseks on seatud **8 indikaatorit**. Noortevaldkonna hetkeolukorra hindamisel tuleb silmas pidada, et noorte arv ja osakaal elanikkonnas väheneb. Kui 2012. aasta alguses elas Eestis umbes 303 000 noort, siis viis aastat hiljem, 2017. aasta alguses oli neid ca 279 000. **Statistikaameti prognoosi järgi jätkub noorte osakaalu vähenemine kogurahvastikust kuni 2020. aastani.**

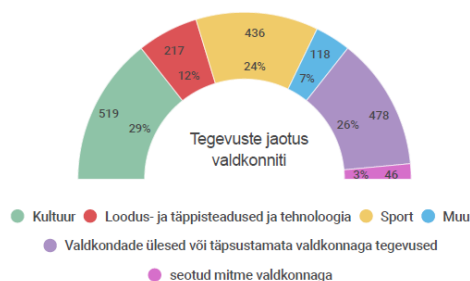
Noortevaldkonna arengukava kaheksast indikaatorist oleme seitsmes liikunud seatud sihi suunas.

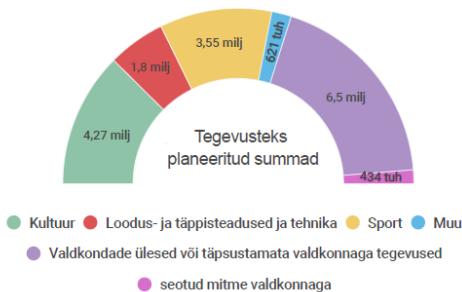
Joonisel on kujutatud noortevaldkonna arengukava indikaatorite suunas liikumist 2017. a või viimase mõõdetud aasta seisuga, võrreldes 2014. aastaga (0-tase), 2020. a tasemeks on arvestatud 100%.

Huvihariduse ja -tegevuse riikliku lisatoetuse

eesmärk on parandada huvihariduse ja -tegevuse kättesaadavust ning pakkuda noortele (7-19 a) mitmekesisemaid osalusvõimalusi. Omavalitsustel tuleb pakkuda huviharidust ja huvitegevust vähemalt kolmes valdkonnas: kultuur, sport ning loodus- ja täppisteadused ja tehnoloogia. 1.09.2017 omavalitsuste esitatud 163-s kavas on kokku kirjeldatud 1814 tegevust.

Omavalitsuste kavandatud tegevuste jaotus valdkonniti. Allikas: ENTK.

Omavalitsuste kavandatud tegevusteks planeeritud summad. Allikas: ENTK.

Areng hea või väga hea:

- Mitteõppivate ja -töötavate noorte arv on 2010. aastaga võrreldes vähenenud sisuliselt poole võrra.
- Kasvanud on noorte osalemine noorsootöös ehk nende noorte osakaal, kes võtsid osa huviharidusest, laagritest, malevatest või on osalenud aastatoetust saanud üleriigiliste noorteühingute tegevuses või osaluskoogudes vms. Aastal 2010 oli neid 37%, aastal 2017 54% ja 2020. aasta eesmärk on 60%;
- Kõigist noortest huvikooliõppuritest üle poole õpivad spordi valdkonna õppekavadel, ligi kolmandik muusika ja kunsti valdkonna õppekavadel.
- Oluliselt on paranenud noorsootöö piirkondlik kättesaadavus, mida mõõdetakse noorte arvuga huvikooli (428 noort) ja noortekeskuse kohta (996 noort).
- Noorsootöötajate kompetents paraneb. Uute võimaluste, sh nutika noorsootöö arendamiseks ja rakendamiseks on see äärmiselt oluline.
- Rahulolu kõigi noorsootöö tegevustega keskmiselt on 87% (rahul või väga rahul olijate osakaal), kitsamalt huviharidusega on rahul 91% (sh väga rahul 64%) noortest.

Vajab rohkem tähelepanu:

- Endiselt madal on huvihariduses tehnika ja looduse valdkonna õppekavadel osalejate määr – vaid veidi üle 3% kõigist huvikooliõppuritest. Teisalt tehakse ses vallas palju tegevusi koolide huviringide raames. Üldhariduskoolide huviringides osalejatest on 15% LTT valdkonnas.
- Väljakutseks on organiseeritud osalusvõimaluste (noorte volikogud jms) arv. 2017. aastal oli neid 70 (2020. a siht on 200), mis on 20 võrra vähem kui 2016. a. Vähenemise põhjuseks on KOVide liitumine.

2017. a olulisemad tegevused ja otsused:

- 2017. a rakendus **huvihariduse ja huvitegevuse täiendav toetus**;
- **Kohalike omavalitsuste koostöögruppide** tegevussuuna elluviimise tulemusel oli aasta lõpuks tegevussuuna kaasatud 208 KOV-i (haldusreformi järgselt kõik moodustunud 79 KOV-i). KOV-ide koostöö tulemusel on noortele loodud 588 uut võimalust noorsootöös osalemiseks, millest on osa saanud 25 183 noort;
- Toetati ca 3 300 Eesti noore ja noorsootöötaja osalemist Erasmus+ noortevaldkonna välismaal toimunud projektides ning üle 600 noore ja noorsootöötaja osalemist Eestis toimunud projektides;
- Veel viidi ellu NEET noortele (mitteõppivatele ja mittetöötavatele noortele) suunatud programm **Noorte Tugila**. Programmi rakendab pea 50 noortekeskust 144 KOV-is (haldusreformi järgselt 54 KOV-is) ning tugiteenuseid on pakutud kokku 4361 noorele. **67,5% NEET noortest on 6 kuud peale programmist lahkumist väljunud NEET noore staatusest**;
- Loodi **nutika noorsootöö tegevuskava** ja aasta jooksul integreeriti nutikat lähenemist erinevatesse noortevaldkonnas elluviidavatesse tegevustesse, sh korraldati üle-eestiline noorsootöönädal „Nutikamalt, virtuaalsemalt, globaalsemalt – pilvedesse“;
- Väga edukas on olnud **kutselaborite tegevussuund**: aasta jooksul viidi läbi 134 töötuba 1663 noorele.

TEADUS

Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni arendamise üldeesmärk:

luua soodsad tingimused tootlikkuse ja elatustaseme kasvuks, heaks hariduseks ja kultuuriks, Eesti kestmiseks ja arenguks.

Strateegias on seatud **neli strateegilist eesmärki**:

1. Eesti teadus on kõrgetasemeline ja mitmekesine:

3/3 – kolmes seatud indikaatoris kolmest oleme liikunud positiivses suunas: kasvanud on publitseerimisaktiivsus ja doktorikraadi kaitsmiste arv.

2. teadus- ja arendustegevus (TA) toimib Eesti ühiskonna ja majanduse huvides:

2/2 – kasvanud on erasektori investeeringute osa avaliku sektori TAls ja riigi poolt finantseeritud sots-maj rakendusühtlused.

3. TA muudab majandusstruktuuri teadmistemahukamaks:

2/2 – kõrg- (ja keskkõrg-) tehnoloogiliste sektorite hõive ja ekspordi osakaal kasvavad.

4. Eesti on rahvusvahelises TAI alases koostöös aktiivne ja nähtav:

1/2 – kasvanud on Horisont 2020-s võidetud lepingute summa per capita.

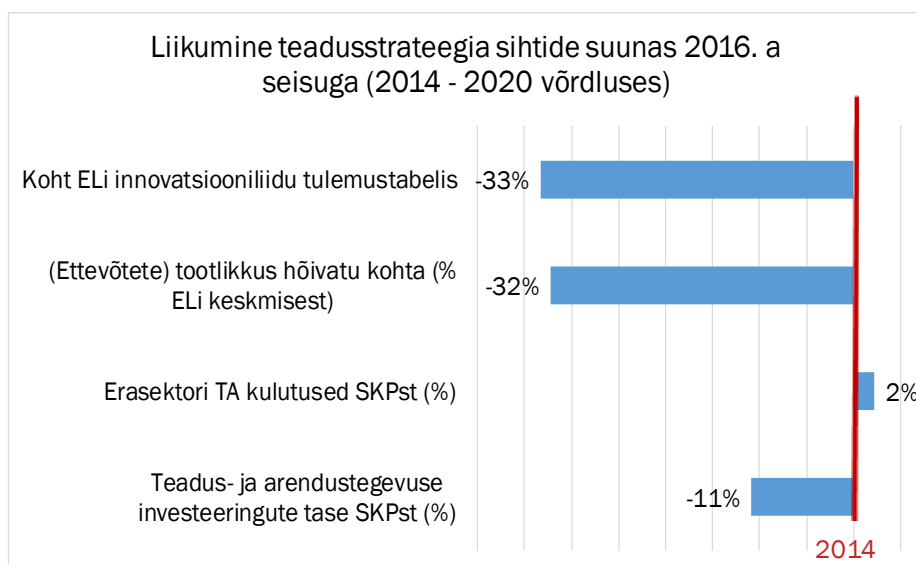
Üldhinnang

Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 „Teadmistepõhine Eesti” tulemuslikkuse mõõtmiseks on seatud **4 võtmenäitajat ja 9 tulemusindikaatorit**.

Teaduses on mitmeid näitajaid, mis peegeldavad **Eesti teadlaste töö head taset**. Eestis on välja kujundatud kvaliteedikonkurentsipõhine, toimiv ja arenev teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (edaspidi TAI) süsteem. **Kasvab teadlaste rahvusvahelise koostöö aktiivsus** ja teaduse kõrget taset näitav **publitseerimisaktiivsus** ning edukus ELi teadus- ja arendustegevuse (edaspidi TA) raamprogrammis Horisont. Horisont 2020-s võideti kolme aasta keskmisena 1,3 korda enam teadusraha kui ELis keskmiselt elaniku kohta. **Doktorikraadi kaitsmiste arv on viimastel aastatel kasvanud**, mille aluseks olid kõrge vastuvõtunumbrid 2010. a paiku. Kasv ei ole jätkusuutlik, sest doktoriõppesse vastuvõtt väheneb.

Teadusvaldkonna suurimateks väljakutseteks on ettevõtete suurem kaasamine teadus- ja arendustegevusse ning teaduse rahastamine. Nii avalikust kui erasektorst tulevate TA investeeringute tase suhtena SKPse on viimasel viiel aastal langustrendis. Võrreldes paljude teiste Euroopa Liidu riikidega, finantseerib Eestis riik suhteliselt suurema osakaalu ettevõtlussektori TA kuludest: 2015. a oli ettevõtlussektori TA kulutustest riigi poolt rahastatud Eestis 8,4%, EL keskmine 5,9%. Teine Eesti eripära on kõrge projektipõhisus ja välisallikate suur osakaal teaduse rahastamises – eriti avalikus sektoris teostatud TA puhul.

Strateegia **neljast üldeesmärgist pole üheski alates 2014. aastast märkimisväärselt edenemist toimunud** (vt joonis all), samas alaeesmärkides on areng pigem positiivne (vt vasak paneel).

Joonisel on kujutatud TAI strateegia indikaatorite suunas liikumist 2017. a või viimase mõõdetud aasta seisuga, võrreldes 2014. aastaga (0-tase), 2020. a tasemeks on arvestatud 100%.

Valitsuse fookuses on perioodil 2017–2019 teadus- ja arendustegevuse suuremas mahus rahastamine ettevõtete poolt ning ettevõtete koostöö stimuleerimine ülikoolide ja teadusasutustega.

Eesmärgiks on seatud viia avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse rahastamise **1 protsendini SKT-st**, sh kasvatada asutuste baasfinantseerimist olulisel määral. **Eesmärgiks on, et teadusasutuste baasfinantseerimise ja uurimistoetuste omavaheline suhe oleks 50/50.**

2017. a teadus- ja arendusasutuste korralise evalveerimise tulemused:

- Eesti teadus on rahvusvahelises võrdluses kõrgel tasemel.
- Eesti teadus teenib ühiskonna ja majanduse huve.
- Eesti teadusasutuste infrastruktuur ja laborite varustatus on väga heal rahvusvahelisel tasemel.

- Ebastabiilne rahastamine ja suur sõltuvus Euroopa Liidu tõukefondidest.
- Eestis on doktorantuuris õppimise aeg liiga pikk.

Areng hea või väga hea:

- Teadlaste aktiivsust ja teaduse kõrget taset näitav **publitseerimisaktiivsus on suurenenud** (2016. a 1752 kõrgetasemelist artiklit miljoni elaniku kohta).
- Võrreldes 2015. aastaga, **kasvas ettevõtlussektori TA tellimus avalikule sektorile** ning moodustas 2016. aastal 6,3% avaliku sektori TA mahust. 2020. aasta siht on 7%.
- **Kõrgtehnoloogiliste toodete ja teenuste ekspordi osakaal on viimasel neljal aastal on olnud üle 14% kogu ekspordist** (2015 – 15,4%) ning 2014. aastal ületasime EL keskmist ja endale 2020. aastaks seatud sihti – 15%.
- **Kõrg- ja keskkõrgtehnoloogiliste sektorite hõive osakaal koguhõives on viimase viie aastaga kasvanud 6,7%-lt 8,3%-ni** (2016), 2020. aasta eesmärk on 9%.
- Doktorantuuri lõpetajate arv oli 2017. aastal 253. Tegu on viimase viie aasta kõrgeima näitajaga. Hüppeliselt on kasvanud välisdoktorantide arv ja osakaal: **2017. aastal oli 17% doktorantidest ja iga kolmas doktorantuuri sisseastujatest välismaalased.**
- **Eesti on välisteadlastele järjest atraktiivsem.** Välisteadlaste arv Eesti avalikes teadusasutustes on järjest tõusnud, Eestis töötab 402 välisteadlast, mis moodustab ligi 8% teadlaste arvust.

Vajab rohkem tähelepanu:

- Alates 2012. aastast on Eesti teadus- ja arendustegevuste (TA) investeringute tase olnud languses: 2,31%-lt SKP-st (2011) **oleme langenud 1,28%-ni (2016), sh on ettevõtlussektori investeringud langenud 1,48%-lt 0,68%-le.**
- Eesti koht Euroopa innovatsiooni tulemustabelis on viimase viie aasta jooksul olnud suhteliselt stabiilne (13.–15. koht). Kõige kriitilisem on seis (nii meie endi varasema pildi kui teiste riikidega võrreldes) **innovatsiooniga väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes.**
- **Olemasolev akadeemiline karjäärimudel on liiga jäik** ning pigem takistab kui võimaldab sektoritevahelist mobiilsust.

2017. a olulisemad tegevused ja otsused:

- 2016. a lepi kokku teaduse põhirahastuse tõus alates 2017. a riigieelarvest 8,0 mln eurot ja 2017. a saadi teaduse lisarahastuseks 10,8 mln eurot juurde, mis hoiab 2018. a riigipoolse rahastamise osakaalu SKP suhtes 2017. aasta tasemel. Teadusasutuste baasfinantseerimise ja uurimistoetuste omavaheline suhe on 2018. aastal 40%/60%.
- Vastavalt TANI 2016. a otsusele toimus teadusasutuste ja kõrgkoolide võrgu korraldamine, nt Tartu Observatoorium ja Eesti Biokeskus liitusid 01.01.2018 Tartu Ülikooliga, jätkati läbirääkimisi Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi ühinemise osas Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooliga.
- 2017. aastal toimus **teadus- ja arendusasutuste korraline evalveerimine.** Esitatud 38-st taotlusest evalveeriti positiivselt 36.
- 2018. a viiakse läbi Eesti teadustaristute teekaardi uuendamine, sellega seoses alustati protsessi ettevalmistustöödega juba 2017. aastal.
- Käivitus uus IKT teaduse toetusmeede.

Eesti keele arengukava
üldeesmärk:

tagada eesti keele kui riigikeele
toimimine kõikides
eluvaldkondades, eesti keele
õpetamine, uurimine,
arendamine ja kaitse ning
sellega eesti keele säilimine
läbi aegade.

On valitud **neli strateegilist
suunda:**

**1. toetada eesti keele
jätkusuutlikku arengut eesti
keelt emakeelena kasutajate
seas:**

2/4 – kahes seatud
indikaatoris neljast oleme
liikunud positiivses suunas:
paranenud on gümnaasistide
eesti keele kui emakeele
lõpueksamite keskmine tulemus
ja ka tiptulemuste osakaal.
Samas kasvas ka madalate
oskustega õpilaste osakaal ja
langes keelenõuande
pöördumiste arv.

**2. Eesti keele õppimise
võimalused välismaal on
paranenud:**

Väliseestlaste osalus eesti
keele õppes ja päevadel on
jäänud võrreldes 2015.
aastaga samaks.

**3. parandada ja laiendada
Eesti muukeelse elanikkonna
eesti keele oskust:**

3/4 – kolmes seatud
indikaatoris neljast oleme
liikunud positiivses suunas:
eesti keele tasemeeksamite
sooritanute osakaal on
kasvanud, v.a C1 tasemel.

**4. tõsta Eesti elanike
motivatsiooni õppida erinevaid
keeli:**

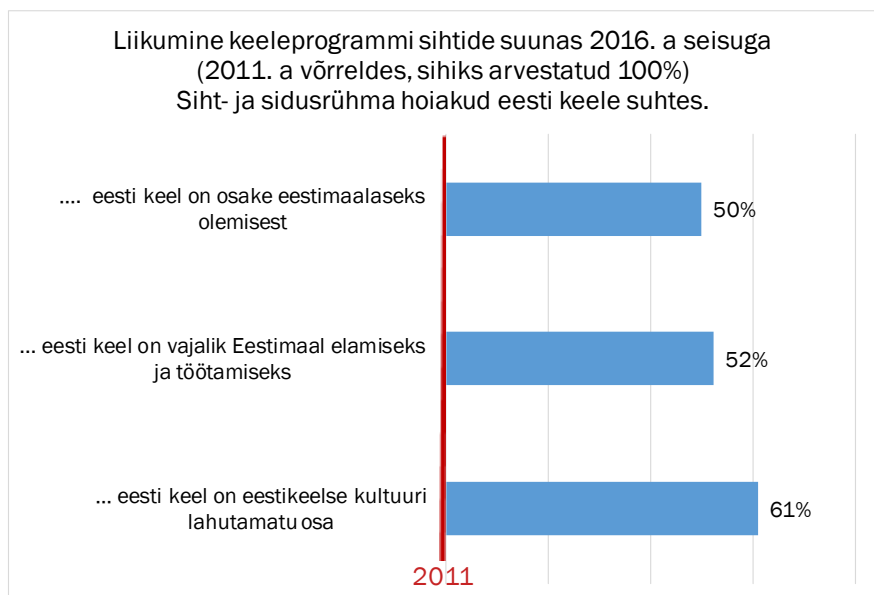
2017. a saavutas 57%
võõrkeele riigieksamit
sooritanud noortest vähemalt
B2 taseme, mis on 8% võrra
enam kui 2014. a.

Üldhinnang

Eelmisel aastal lõppesid Eesti keele arengukava 2011-2017 ja Eesti võõrkeelte strateegia 2009-2017. Telliti arengukava täitmise ülevaade, mis tõi esile mitmeid tähelepanu vajavaid teemasid, sh eestikeelne õpe kõrghariduses, eesti keele õpetajate puudus, varane (riigi)keeleõpe kui võimalus saavutada väga heal tasemel keeleoskus ning termini- ja keeletehnoloogia arendus. Otsustati, et arvestades peatselt algavat paljude strateegiatega **uuendamist, tuleb jätkata keelevaldkonna arendamist Eesti elukestva õppe strateegiaga seotult ning minna edasi Keeleprogrammi seniste tegevustega kuni uue strateegia valmimiseni.**

Eesti keele arengukava elluviimise tulemuslikkuse mõõtmiseks on keeleprogrammis seatud 3 võtmenäitajat ja 10 tulemusindikaatorit neljas valdkonnas. Võtmenäitajatega mõõdetakse siht- ja sidusrühmade hoiakuid eesti keele suhtes. Keelehoiakute uuringus (2017) jõuti tulemusele, et **Eesti elanikkond väärtustab Eesti identiteedi osana kõige enam eesti keelt.** Eestlastele on tähtsamad inimese enda ja Eesti identiteediga seotud funktsioonid, mitte-eestlastele aga eelkõige instrumentaalne funktsioon. **Üle 70% vene rahvusest vastajatest leiab, et eesti keele oskus on vajalik Eestis elamiseks ja töötamiseks.**

Keeleprogrammi 13-st indikaatorist oleme 10-s liikunud seatud sihi suunas, positiivses suunas on liikunud kõik võtmenäitajad (vt joonis all).

Joonisel on kujutatud Keeleprogrammi võtmeindikaatorite suunas liikumist 2016. a seisuga (viimane mõõdetud seis). Tulemust on võrreldud 2011. aastaga (0-tase), mis oli eesti keele arengukava algus. Sihttasemeks on arvestatud 100%.

2017. a keeleseisundi uuringu põhitulemused:

- Eesti keelel on riiklik staatus ja Euroopa Liidu ametliku keele staatus, ent **on piirkondi ja valdkondi, kus eesti keele de facto staatus on nõrgem ja haavatavam.**
- Eesti keele maine on valdavalt hea, paljud mitte-eesti ema- ja/ või kodukeelega inimesed soovivad eesti keelt õppida
- Nii täiskasvanutel kui ka noortel on mitmeid võimalusi osaleda **keeleõppes väljaspool haridussüsteemi, kuid valdkond on vähe reguleeritud ning keeleõppe kvaliteet ei ole ühtlane.**
- Eesti keele kui teise keele õppe põhirõhk on seni liigselt olnud gümnaasiumiastmel – **ressursid tuleb koondada eesti keele õppele põhikoolis (ja alushariduses).**
- Eesti keele õpetajate ja võõrkeeletajate puhul on õpetajaameti atraktiivsusega üldiselt samasugused probleemid nagu ülejäänud õpetajaskonnas.
- Välismaal suurtest keskustest eemal olevad väliseestlased ei pääse lihtsalt rahvusaaslaste kogukonna infovälja.
- Järjepidevalt ja ühtse riikliku süsteemi kaudu **on vaja toetada murdekeelte õpet ja säilimist**, kui on selle murdekeele kasutajaid (sh õppijaid).
- Uus-sisserändajate keeleõpe ei vasta tänastele vajadustele: vähene on eesti keele õppe tundide arv, on palju ebakindlust nende uus-sisserändajate õpetamisel, kellega puudub ühine vahenduskeel.
- Viipekeele tõlke teenus ei ole piisavalt kättesaadav** eelkõige viipekeele tõlkide vähesuse tõttu.
- Eestikeelsete teadusajakirjade probleemiks on napp inimressurs, spetsiifilisel teemal pädevate inimeste vähesus, mis mõjutab retsenseerimise kaudu ajakirjade kvaliteeti.
- Keeleinspektiooni maine vajab parandamist ning funktsiooni ümberkujundamist.**
- Eesti **keele tehnoloogia on heal tasemel.**

Areng hea või väga hea:

- Nii gümnaasiumi kui ka põhikooli eesti keele lõpueksami tulemused on pikas perspektiivis parenenud.
- Välja on arendatud **keskne riiklikult oluline mitmekeelne terminibaas Eestis**, mis koondab termineid enam kui 50 valdkonnast. Eesti keelekorralduse tase ja keelenõuande teenuse kättesaadavus on väga head.
- Maaailma mainekaim ülikoolide paremustabel „QS World University Rankings“ paigutab Tartu Ülikooli keeleteaduse esimese 150 hulka.
- Muust rahvusest isikute enesehinnanguline eesti keele oskus on vähehaaval paranenud. Kui 2008. aastal ei osanud eesti keelt üldse 19% muust rahvusest isikutest, siis 2017. aastal vaid 10%.
- Mitmekeelsus on Eestis väärtus.** Mitme võõrkeele oskus tasub end tööturul ära. Üle poole lastest alustavad esimese võõrkeele õppega varem kui seadus ette näeb.

Vajab rohkem tähelepanu:

- Suur välja- ja tagasiränne nõuab kasvavat tähelepanu eesti keele kui esimese ja kui teise keele õppe pakkumisele nii Eestist väljaspool kui ka Eestis.** Keeleoskuse hoidmine välismaal ja keeletoe pakkumine tagasipöördujatele on võtmetähtsusega, kui tahame, et hargmaised lapsed kasvaksid võimalikult valutult eestlasteks;
- Eesti keelt oskavate mitte-eestlaste osakaal on küll 10 aasta jooksul kasvanud, kuid viimastel aastatel jäänud suhteliselt samale tasemele. Ka selle grupi **võõrkeelte oskus vajab tähelepanu.** Noorimas uuritud vanusegrupis (16–24) on inglise keele mitteoskajaid eestlaste hulgas vaid 4%, venelaste hulgas aga rohkem kui iga neljas (27%);
- 2017/18. õppeaastal on üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste ja koolieelsete lasteasutuste peale kokku ca 1 900 õpetajat (7,8% kõigist õpetajatest), kelle eesti keele oskus ei vasta nõuetele;
- Terminiarendustöö edenemiseks on vaja kõikide ministeeriumide panust;
- Kõrghariduse I astmel on võimalik õppida peaaegu 100% ulatuses kõikides õppekavariühmades eesti keeles, kuid **avalik-õiguslike ülikoolide II astmel on valdkondi, kus eestikeelsete õppekavade hulk on vähenenud.**

2017. a olulisemad tegevused ja otsused:

- Viidi läbi kolm keelevaldkonna uuringut, mille tulemused aitasid kavandada keelevaldkonda;
- 2017. a lõpus koondati keelehooldekeskuse tegevused Eesti Keele Instituuti, et vältida tegevuste dubleerimist;
- Alustatud on eesti keele B1-taseme e-õppe kursuse "Keeletee" loomist ning laiendatud Üleilmakooli tegevust;
- Ilmus soome-eesti sõnaraamatu veebiversioon;
- Valmisid eestikeelne Androidi TTS API, mis on kasutatav häälrakendustes, ja uudiste ettelugeja;
- Terminoloogiatöö korrastamiseks viidi läbi küsitlus ministeeriumides, et selgitada välja terminikomisjonide seotus ministeeriumidega;
- Alates 2017. aastast toimuvad eesti keele tasemeeksamid regulaarselt ka välismaal – Helsingis saab 2 x aastas eksamit sooritada;
- Toetatakse Ida-Virumaa lasteaia-, põhikooli- ja gümnaasiumiõpetajate keeleõpet;
- Koostöös SA-ga Kutsekoda valmisid uued kutsestandardite võõrkeelteoskuse nõudeid puudutavad lisad ja juhend kutsealase võõrkeeleoskuse määratlemiseks.

Programmi eesmärk:

ühiskonna dokumentaalse mälu kestlik säilitamine, kasutamine ning kodanike õiguste tõendamine.

2017. aasta vältel külastati Rahvusarhiivi ca 1,25 miljonit korda, kusjuures 99,3% külastustest toimus veebiteenuste kasutamise kaudu.

Arhiivikasutajatele üle ilma on teenustena kättesaadavad:

- 18,5 miljonit digiteeritud toimikulehekülge;
- 575 000 digiteeritud fotot;
- 1200 digiteeritud filmitundi;
- 730 digiteeritud helitundi ning
- 50 000 digiteeritud maakaarti

Üldhinnang

Kõik programmi sihid aastaks 2017 on täidetud:

- kasvanud on arhiivimoodustajate (asutuste) arv, kes on Rahvusarhiivile üle andnud digitaalarhivaale (5 asutusest 2014. aastal 8 asutuseni 2017. aastal);
- nõuetekohastes hoidlates säilitatavate arhivaalide osakaal Rahvusarhiivis on kasvanud 58%-lt 2014. aastal 85%-ni 2017. aastal;
- oluliselt paranenud on arhivaalide kättesaadavus veebis: 18,5 miljonit kujutist (2014. a - 13,4 miljonit)

Areng hea või väga hea:

- Ajaloolise muutuse tõi Rahvusarhiivi uue peahoone Noora kasutuselevõtt 2017. a. Taastus arhiivi võimekus asutustelt dokumente vastu võtta, lõppes aastaid kestnud olukord, kus vaba hoidlapind puudus.
- Säilitustingimused paranesid hüppeliselt, praeguseks on ca 85% arhivaalidest nõuetekohastes hoidlatingimustes.
- Kasutuse valdkonnas rakendati mitmeid uudseid töökorralduslikke ja tehnilisi lahendusi, mis muutsid klienditeeninduse kiiremaks ja paremaks. Noora on muutnud kogu organisatsiooni kompaktsemaks ja ka nähtavamaks.

Vajab rohkem tähelepanu:

- 2017. a suurim väljakutse oli veebiteenuste - erinevate otsi- ja infosüsteemide tööshoidmine ja arendamine ning digitaalsena sündinud teabe vastuvõtmise ja säilitamisega seonduvate tarkvaraliste lahenduste pakkumine, töö jätkub 2018. aastal.

2017. a olulisemad tegevused ja otsused:

- Rahvusarhiivi tähtsamaid tegevussihite oli seotud Noora rakendamisega, arhiiviteenuste parendamisega kõigis olulistes tööloikudes.
- Arhiivimoodustajate (avalikke ülesandeid täitvad asutused, kelle tegevuse käigus võib tekkida arhiiviväärtusega dokumente) osakaal, kelle põhitegevuse dokumendid on hinnatud, on 2017. aasta lõpuga 96,4%. Tõenäoliselt õnnestub perioodi lõpuks ära hinnata kõigi arhiivimoodustajate põhitegevus- ja juhtimisdokumendid. Algne plaan oli aastatel 2018-2021 jõuda 87%lt 92%ni.
- Tallinna keskuse (filmiarhiivi) rajamise ettevalmistustööd on edenenud koostöövõimaluste analüüsimise faasi sarnaste ülesannetega asutustega
- 2017. aastat märgistab arhiivipedagoogika jõuline areng, Noora ja teiste majade avamine nii üldhariduskoolide kui ülikoolide õppuritele.
- Digitaalarhivaale andis üle kolm asutust.

- kõik koole ja õppimist puudutav statistika: õppijad, lõpetajad, sisseastujad, katkestajad, õpetajad, õppejõud õppetaseti, haridusliigiti, kooliti, vanuse ja soo lõikes jne;
- tulemuslikkuse ja tõhususe näitajad ning strateegiate indikaatorid;
- võimalus võrrelda koole erinevate näitajate alusel: taustaandmed, õpikeskkond, tulemused jne;
- võimalus koostada statistilisi aruandeid ja võrrelda haridusnäitajaid.

Haridussilmas on andmed peamiselt Eesti Hariduse Infosüsteemist (EHIS), aga ka Statistikaametist, Eurostatist, Thomson Reuters Web of Science andmebaasist ja mujalt. Aegread al. aastast 2005, regulaarne andmete uuendamine. Meil on lai kasutajaskond lapsevanematest ja koolijuhtidest analüütikute ning ajakirjanikeni

LISA 1. STRATEEGIA TE PROGRAMMIDE EELARVETE TÄITMINE 2017. AASTAL				
Programm	Meede	2017. a eelarve, tuhat eurot	2017. a täitmine, tuhat eurot*	Täitmise % **
Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid	Meede 1. Õpetajate ja haridusasutuste juhtide täiendusõppesüsteemi kujundamine sh kompetentsikeskuste väljaarendamine õpetajakoolituse ning kasvatusteaduste arengu eest vastutavate Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli juures	4 488	3 379	75%
	Meede 2. Õpetaja ja haridusasutuse juhi ameti atraktiivsuse suurendamine/väärtustamine	290 843	291 985	100%
	Kokku	295 332	295 364	100%
Digipöörde programm	Meede 1. Digikultuuri integreerimine õppeprotsessi	2 047	906	44%
	Meede 2. Eelduste loomine digikultuuri integreerimiseks õppetöösse	7 806	6 494	83%
	Kokku	9 853	7 400	75%
Tööturu ja õppe tihedama seostamise programm	Meede 1. Õppe seostamine tööturu vajadustega	10 933	7 760	71%
	Kokku	10 933	7 760	71%
Koolivõrgu programm	Meede 1. Koolivõrgu korrastamine	28 515	7 892	28%
	Kokku	28 515	7 892	28%
Õppe- ja karjäärinõustamise programm	Meede 1. Karjääri- ja õppenõustamise teenuste osutamine lastele ja noortele, selle koordineerimine ning kättesaadavuse tagamine	6 417	6 668	104%
	Meede 2. Hariduse tugiteenuste arendamine ja kvaliteedi tagamine	1 699	530	31%
	Meede 3. Elanikkonna teadlikkuse tõstmine teenustest ning asjakohase tööturu- ja õpivõimaluste alase informatsiooni kättesaadavuse tagamine	258	120	47%
	Kokku	8 375	7 318	87%
Kutseharidusprogramm	Meede 1. Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus ning õppes osaluse kasv	52 037	52 283	100%
	Kokku	52 037	52 283	100%
Üldharidusprogramm	Meede 1. Üldharidusõppe kvaliteedi tagamine	5 494	6 630	121%
	Meede 2. Võrdsete võimaluste tagamine ja väljalangevuse vähendamine üldhariduses	4 747	5 129	108%
	Meede 3. Ligipääsu tagamine üldharidusele	73 919	76 368	103%
	Kokku	84 160	88 127	105%
Kõrgharidusprogramm	Meede 1. Võrdsed võimalused kõrgharidusõppeks ja muutunud õpikäsituse põhimõtete juurutamine	174 155	177 872	102%
	Meede 2. Kõrgharidusõppe vastavusse viimine nüüdisaegse tööturu vajadustega	4 663	6 986	150%
	Meede 3. Kõrghariduse rahvusvahelise konkurentsivõime edendamine	2 758	5 793	210%
	Kokku	181 577	190 651	105%
Täiskasvanuharidusprogramm	Meede 1. Haridustee katkestanud täiskasvanute tagasitoomine formaalharidusse ja eelduste loomine nende õppes püsimiseks ja tasemehariduse omandamiseks.	1 481	2 332	157%
	Meede 2. Mitteformaalsele koolitusele ligipääsu suurendamine ja koolituse kvaliteedi tõstmine	9 404	4 333	46%
	Meede 3. Kutsesüsteemi arendamine ning elukestva õppe visiooni ellu viivate koostöövormide loomine ja toetamine täiskasvanuhariduses	1 609	1 266	79%
	Kokku	12 494	7 932	63%
Noortevaldkonna programm	Meede 1. Võimaluste suurendamine noorte loovuse arendamiseks, omaalgatuseks ja ühistegevuseks	3 746	3 671	98%
	Meede 2. Noorte kaasamise suurendamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine	10 957	10 632	97%
	Meede 3. Noorte aktiivse osaluse toetamine kogukonnas ja otsustes	662	673	102%
	Meede 4. Kvaliteetse noortepoliitika ja noorsootöö arengu tagamine	2 498	2 434	97%
	Kokku	17 864	17 410	97%
Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni programm	Meede 1. Teaduse kõrge taseme ja mitmekesisuse kindlustamine	104 107	90 017	86%
	Meede 2. TAI ühiskondliku ja majandusliku kasu suurendamine	8 749	4 965	57%
	Meede 3. Majandusstruktuuri muutev TAI lähtub nutikast spetsialiseerumisest	11 450	2 741	24%
	Meede 4. Eesti osaluse ja nähtavuse suurendamine rahvusvahelises TAI alases koostöös	10 404	5 398	52%
	Kokku	134 710	103 121	77%
Keeleprogramm	Meede 1. Eesti keele jätkusuutlikkuse tagamine	2 769	2 852	103%
	Meede 2. Eesti keele õppe võimaluste loomine väliseesti kogukondades ja välismaa kõrgkoolides	987	1 021	103%
	Meede 3. Eesti keele kui teise keele õpetamise tagamine ja õppe toetamine	398	548	138%
	Meede 4. Võõrkeeleoskuse ja mitmekeelsuse toetamine (Eesti võõrkeelte strateegia 2009–2017)	232	227	97%
	Kokku	4 387	4 647	106%
Arhiivindusprogramm	Meede 1. Ühiskonna dokumentaalse mälu kestlik säilitamine, kasutamine ning kodanike õiguste tõendamine	6 914	6 923	100%
	Kokku	6 914	6 923	100%

* Tekkepõhised kulud. Tekkepõhise kuluna kajastatakse kõiki majandustehinguid nende toimumise perioodis, sõltumata sellest, millal tehingu eest tasutakse. Ettemaksud ei ole tekkepõhine kulu. Toetuste kajastamine sõltub sellest, kas tegemist on tegevustoetusega või projektipõhise toetusega. Tegevustoetused – toetused, mille puhul toetuse andja ei sätesta rangeid piiranguid toetuse kasutamiseks ega nõua detailset aruandlust toetuse kasutamisel tehtud kulutuste kohta. Saadud ja antud tegevustoetusi kajastatakse kassapõhiselt toetuse maksmise hetkel. Projektipõhised toetused – toetused, mille kasutamine on piiratud väga konkreetse sihtotstarbega ning mille kasutamise kohta toetuse andja nõuab aruandlust. Projektipõhiseid toetusi kajastatakse kuluna samal hetkel, kui leiavad aset kulutused, mille katteks need toetused on mõeldud, seega lähtutakse toetuse saajalt saadud aruandest, milles toetuse saaja näitab ära, millisel perioodil ta kulutused tegi.

NBI Riigieelarve seaduses on KOV haridustoetused kajastatud Vabariigi Valitsuse eelarves, siinses tabelis aga näidatud programmide eelarvete koosseisus. Seetõttu võivad osade programmide summad riigieelarvega võrreldes erineda.

** Täitmine üle 100% tähendab reeglina, et kulusid tehti ka eelmisest aastast ülekantud vahendite arvelt, mis eelarves ei kajastu.